

Aan:

Het college van Burgermeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
Steenwijk

Datum : Giethoorn, 6 oktober 2021

Betreft : Evaluatie Vaar- en Verhuurbeleid Giethoorn

Geachte college van Burgemeester en Wethouders,

Op 15 december 2020 heeft de gemeenteraad Steenwijkerland het nieuwe Vaar- en Verhuurbeleid vastgesteld. Voor Giethoorn een zeer belangrijk onderwerp gezien de nationale en internationale topattractie die het dorp is en de drukte die dat vooral in het hoogseizoen met zich meebrengt, zeker ook op het water.

Over het nieuwe vaarbeleid hebben de gemeente en de vertegenwoordigers van de betrokken belangenverenigingen jarenlang gediscussieerd. Uiteindelijk heeft de gemeente, na diverse raadplegingen binnen het dorp, het nieuwe beleid vormgegeven. Waarbij de gemeente uitdrukkelijk heeft aangegeven¹ dat het nieuwe vaarbeleid is ontwikkeld om:

1. De al jarenlange strijdigheid met de Dienstenwet op te heffen; De markt in Giethoorn zat immers door het maximum aantal vergunningen al jaren op slot;
2. Tot een gezonde balans tussen leefbaarheid en toerisme te komen;
3. Proactief in te kunnen spelen op de verwachte groei van het aantal bezoekers;
4. Het unieke karakter van Giethoorn te behouden en te versterken;
5. De vaardrukke op de dorpsgracht te reguleren: vlot en veilig verloop van het verkeer te water via rechtmatige en handhaafbare regels;

En niet te vergeten:

6. Om de vele knelpunten en de negatieve effecten van toerisme op leefbaarheid op te lossen dan wel te verminderen. Zoals volle grachten, botsende boten, onveiligheid op het water (waaronder bereikbaarheid en toegankelijkheid voor hulpdiensten), beschadiging aan bruggen, beschadiging aan beschoeiing en te brede verhuurboten.

Dit alles binnen de denklijnen en spelregels van de Toekomstvisie Giethoorn, welke tot stand is gekomen in de samenwerking tussen 't Gieters Belang, Giethoorn Onderneemt en de Gemeente Steenwijkerland.

¹ Te vinden in de stukken op de website van de gemeente Steenwijkerland en verspreid binnen de werkgroep Varen

Toen het beleid door de Raad werd vastgesteld is door wethouder Harmsma uitdrukkelijk toegezegd om in het najaar 2021 een gedegen evaluatie uit te voeren. Voor 't Gieters Belang was deze toezegging een belangrijke voorwaarde om invoering van een nieuw vaarbeleid te kunnen ondersteunen, zoals mede aangegeven tijdens de inspraak op de Politieke Markt d.d. 08 december 2020. Duidelijk was, ook voor 't GB, dat een nieuw vaarbeleid noodzakelijk was. Zowel vanuit juridisch oogpunt maar ook in het kader van veiligheid en leefbaarheid. Om meer zicht te krijgen op het aantal vaarbewegingen en regulatie aan de voorkant beter mogelijk te maken. De gevolgen zijn immers niet te overzien als het beleid op de hierboven genoemde punten niets of zelfs het tegenovergestelde tot gevolg zou hebben. Dat geeft ook direct het belang van een gedegen evaluatie aan. Zicht krijgen op óf de vooraf gestelde doelstellingen uiteindelijk ook behaald worden. En dat het reguleren van drukte en het meer aan de voorkant kunnen sturen ook daadwerkelijk vorm kan worden gegeven.

Onlangs zijn we door de gemeente Steenwijkerland in kennis gesteld dat een evaluatie werd uitgevoerd en hebben we een indruk gekregen van de wijze waarop dit traject is ingericht. In de eerste plaats verbaast het ons dat wij (wederom) aan de voorkant op geen enkele wijze zijn betrokken bij het ontwikkelen van de opzet van deze evaluatie. We vinden het van belang te benadrukken dat toen 't GB in 2019 een enquête rondom het thema Varen in het dorp uitzette, wij de betrokken ambtenaar van de gemeente aan de voorkant hebben gevraagd om zijn aanvullingen op de vragen mee te geven, zodat wij deze ook mee konden nemen in de opzet.

Daarnaast zijn we geschrokken van de opzet en uitvoering van deze 'evaluatie'. Zonder een gedegen plan van aanpak vooraf te delen wordt er een enquête - enkel opgezet door de gemeente - uitgezet waarbinnen de vragen te wensen over laten. Daarnaast wordt de indruk gewekt om samen met een onderzoeksbureau op te trekken, maar niets is minder waar. De door de gemeente ingeschakelde externe partner die ons uitnodigde voor verdiepende gesprekken over het vaar- en verhuurbeleid, blijkt geen gespecialiseerd onderzoeksbureau te zijn, maar een communicatiebureau. En we moeten in een telefoongesprek helaas vernemen dat de communicatieadviseur nauwelijks op de hoogte is (gebracht) over de vaarverordening. Inmiddels - tijdens het opstellen van dit schrijven - hebben wij al wat resultaten mogen ontvangen ter voorbereiding van de verdiepende gesprekken. Helaas stelt ons dit (nog) niet gerust. Onze belangrijkste punten waarbij wij vraagtekens zetten met betrekking tot de evaluatie zijn als volgt:

- Zoals ons is medegedeeld en ook te lezen valt op de website van de gemeente Steenwijkerland, bestaat de evaluatie uit vragenlijsten en gesprekken (diepte-interviews) met inwoners en ondernemers. Uit navraag blijkt dat alle vaarondernemers op persoon de vragenlijst hebben ontvangen. Voor de bewoners is deze moeite niet genomen, zij moeten er 'toevallig' kennis van nemen via de Steenwijker Courant of de website of Facebook pagina van de gemeente. Een aanpak waar we natuurlijk grote vraagtekens bij plaatsen, zeker nu vele bewoners aan of in de buurt van de grachten wonen of zelf regelmatig op het water te vinden zijn. En juist een groot belang hebben bij het invullen van een enquête. Het aantal van 82 bewoners dat deze enquête heeft ingevuld is dan ook - wellicht ook door de korte tijd dat dit mogelijk was - veel lager dan de 151 (unieke) bewoner reacties die wij ontvingen op onze enquête over het vaarbeleid in 2020;
- Niets wijst erop dat de 'evaluatie' en in het verlengde daarvan de vragen, ook daadwerkelijk zijn ontwikkeld om gestelde doelstellingen van het nieuwe beleid te meten. Het betreffen vooral vragen gericht op het bevragen van meningen en belevingen. Maar aan de voorkant een aanpak ontwikkelen waarbij zorgvuldig is nagedacht over hoe bijvoorbeeld de data uit camera-inzet of handhavingsinformatie ingezet kan worden in het meten van de doelstellingen van het vaarbeleid, is ons uit de informatie die we hebben ontvangen niet gebleken;

- Tijdens het invullen van de vragenlijst bleek dat het mogelijk is om de lijst keer op keer op keer opnieuw in te vullen. De validiteit van de (lage) respons is daarmee in onze ogen beperkt. Bewoners zijn te weinig geattendeerd op de mogelijkheid van het invullen. Terwijl belanghebbenden bij een bepaalde uitkomst van de enquête, deze blijkbaar meermaals hebben kunnen invullen. Een gerucht dat binnen het dorp ook de ronde deed;
- Zoals bovenstaand aangegeven zijn de vragen van de enquête opgesteld door de gemeente. Juist om framing te voorkomen en breed draagvlak te verkrijgen bij de lokale partijen zou dit proces anders moeten worden ingestoken;
- Uit de gegeven toelichtingen op de vragen bleek dat diverse vragen op meerdere manieren konden worden geïnterpreteerd. Helaas is bij een dergelijke onduidelijke vraagstelling niet duidelijk hoe de respondent de vraag heeft geïnterpreteerd. De antwoorden op deze vragen zijn daardoor niet goed bruikbaar;
- In samenwerking met de lokale partijen afstemmen en opstellen van plan van aanpak ontbreekt. Lokale experts die al jaren het vaarbeleid bediscussiëren in de werkgroep varen zijn ruim voorhanden, maar we moeten helaas constateren dat nagenoeg alle vertegenwoordigers vanuit de gemeente Steenwijkerland of op een ander dossier zitten of elders werkzaam zijn gesteld.

Nu de files op de weg weer duidelijk terug zijn, is het niet onrealistisch te voorspellen dat ook het toerisme de komende jaren weer van hetzelfde niveau zal zijn of zelfs gestaag zal (door)groeien. Dit maakt het gedurende een bepaalde periode gedegen evalueren van de doelstellingen van het vaarbeleid dan ook in onze ogen een 'must'. Gelet op bovenstaande punten verzoeken wij u dan ook om de huidige evaluatie te heroverwegen en eerst in samenwerking met tenminste GO en 't GB, een gedegen evaluatieproces in te richten:

- Dat op een professionele en deskundige wijze wordt vormgegeven;
- Dat daadwerkelijk gericht is op het meten van de doelstellingen van het vaarbeleid;
- Waarbij ook bewoners actief worden benaderd en betrokken bij de evaluatie, zodat deze valide en representatief zijn;
- Waarbij niet enkel meningen en belevingen worden bevraagd en getoetst, maar daarnaast ook harde data zoals bezoekersmetingen, data uit camera detectie, handhavinginformatie, registratie van temperatuur/het weer, et cetera, worden geïntegreerd in het evaluatieproces;
- Waarbij er wel degelijk wordt onderzocht of het gebied van de VMR uitgebreid moet worden naar Noord en niet beperkt blijft tot de Dorpsgracht tussen paal 1 en 5;
- Waarbij ook de wijze waarop boten aangemeerd mogen worden in de grachten worden meegenomen;
- Waarbij er rekening wordt gehouden aan toekomstige toeristenstromen na de Corona pandemie;
- Waarbij de opbrengsten van de VMR worden gekoppeld aan een fonds Giethoorn van waaruit middelen beschikbaar komen voor schade aan o.a. bruggen, beschoeiingen, het dichtslibben zijsloten/opvaarten, verzakkende bestratingen, etc. etc.

We gaan ervan uit dat aan bovenstaande uitgangspunten wordt voldaan, lokale partijen aan de voorkant worden betrokken en vooraf een gedegen plan van aanpak wordt opgesteld.

't Gieters Belang pakt graag haar verantwoordelijkheid waarbij onze experts vanzelfsprekend bereid zijn om een bijdrage te leveren aan de evaluatie varen. We stellen vast dat de evaluatie zoals die nu wordt uitgevoerd te beperkt is in relatie tot de omvang en beoogde doelen van het vaarbeleid. We roepen u op er voor zorg te dragen dat de nu gehanteerde scope wordt uitgebreid met de door ons in deze brief

geformuleerde aandachtsgebieden met tot doel een meer complete en evenwichtige evaluatie aan de raad te kunnen presenteren.

Wij vernemen graag zo spoedig mogelijk uw reactie.

Namens het bestuur van 't Gieters Belang,

Evert van Dijk (voorzitter 't Gieters Belang)
Voor en door 't dorp
p/a: Beulakerweg 74, 8355 AJ Giethoorn